

У РАДІ БОТАНІЧНИХ САДІВ ТА ДЕНДРОПАРКІВ УКРАЇНИ

У 2018 р. відзначено надзвичайно плідну співпрацю установ Ради ботанічних садів та дендропарків України (РБСДУ).

29 травня—1 червня в м. Запоріжжя відбулася сесія РБСДУ та міжнародна наукова конференція на тему «Ботанічні сади та дендропарки — центри формування екологічної культури у сучасному інноваційно-освітньому просторі», присвячена 60-річчю позашкільного навчального закладу «Дитячий парк “Запорізький міський ботанічний сад”» Запорізької міської ради Запорізької області. Під час відкриття конференції у залі виставкового центру «Козак-палац» ювілярів привітали представники ботанічних садів і дендропарків України. Відзнаки та нагороди від міської та районної влади було вручено директору Тамарі Іванівні Єрьоміній та співробітникам Ботанічного саду.

У роботі сесії та конференції взяли участь представники ботанічних установ і вищих навчальних закладів України та інших країн, а саме: Національного ботанічного саду імені М.М. Гришка НАН України, Національного дендрологічного парку «Софіївка», Ботанічного саду Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара, Дніпропетровського обласного еколого-натуралістичного центру, Маріупольської лісової науково-дослідної станції, Ботанічного саду імені академіка О.В. Фоміна Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Дослідно-селекційного дендрологічного лісового центру «Веселі Боковеньки», Ботанічного саду Національного лісотехнічного університету, Закарпатського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді, Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді, Фастівської станції юних натуралістів, Українського НДІ лісового господарства та агролісомеліорації імені Г.М. Висоцького, регіонального ландшафтного парку «Фельдман-Екопарк», Ботанічного саду Хар-

ківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Ботанічного саду Національного фармацевтичного університету (Харків), Сирецького дендрологічного парку, Ботанічного саду Хмельницького національного університету, Корсунь-Шевченківського державного історико-культурного заповідника, Дитячого парку «Запорізький міський ботанічний сад», Запорізького державного медичного університету, Запорізького національного університету, Національного університету біоресурсів і природокористування України, Українського державного хіміко-технологічного університету, виховного комплексу № 111, ліцеїв і шкіл м. Запоріжжя, вчені із Польщі, Словаччини та Китаю.

На конференції було заслухано доповіді та обговорено теоретичні й прикладні питання співпраці освітян та науковців. Тези виступів опубліковано у книзі «Ботанічні сади та дендропарки — центри формування екологічної культури у сучасному інноваційно-освітньому просторі: матеріали сесії Ради ботанічних садів України та Міжнар. наук. конф., присвяченої 60-річчю позашкільного навчального закладу «Дитячий парк “Запорізький міський ботанічний сад”» Запорізької міської ради Запорізької області (29 травня—1 червня 2018 р.) / редкол.: Н.В. Заїменко та ін. — Запоріжжя: [ЗНУ], 2018. — 296 с.».

На сесії РБСДУ обговорено нагальні питання і проблеми озеленення міст, зокрема щодо відсутності фахового супроводу при підборі асортименту рослин та адаптованого садивного матеріалу, використання інвазійно активних рослин у посадках, захисту рослин від шкідників і хвороб на урбанізованих територіях. Наголошено на важливості відновлення полекзахисних лісових смуг, знищення яких є неприпустимим, особливо у степовій зоні України, а також освітньої та виховної ролі ботанічних установ для майбутнього України. Оголошено про бажання ботанічного саду

Національного фармацевтичного університету (м. Харків) приєднатися до РБСДУ.

У рамках сесії та конференції проведено екскурсії по території Запорізького міського ботанічного саду та в історико-культурний комплекс «Запорозька Січ» Національного заповідника «Хортиця».

Учасники сесії РБСДУ та Міжнародної наукової конференції ухвалили:

1. Відзначити високий науковий та організаційний рівень проведення конференції.

2. Продовжити наукову і практичну співпрацю між освітніми закладами та ботанічними садами і дендропарками.

3. Поширювати наукові знання та популяризувати результати досліджень вітчизняних учених щодо інтродукції рослин, збереження і збагачення фіторізноманіття, генетики і селекції декоративних, плодових та інших рослин.

4. Звернутися до керівництва країни щодо негативних наслідків знищення пожезахисних лісових смуг у Степовій зоні України та загрози від інвазійно активних рослин у насадженнях.

5. Налагодити співпрацю з місцевими органами влади щодо проблем озеленення міст, фахового супроводу при підборі асортименту та адаптованого садивного матеріалу, захисту рослин від шкідників і хвороб та догляду за ними на урбанізованих територіях.

6. Активно сприяти розширенню мережі природно-заповідного фонду України.

7. Прийняти ботанічний сад Національного фармацевтичного університету (м. Харків) до РБСДУ.

12—15 червня відбулася чергова зустріч та X Міжнародна наукова конференція на тему «Ландшафтна архітектура в ботанічних садах та дендропарках». Заявки на участь у конференції надійшли від учасників з чотирьох країн (України, Республіки Білорусь, Російської Федерації та Азербайджану), які представляли 50 установ, організацій і навчальних закладів. Організаторами конференції були Рада ботанічних садів країн СНГ при Міжнародній асоціації академії наук, РБСДУ, Національний ботанічний сад імені М.М. Гришка НАН України,

Національний дендрологічний парк «Софіївка» НАН України, Державний дендрологічний парк «Олександрія» НАН України, Державний дендрологічний парк «Тростянець» НАН України.

Відкрила конференцію у Національному ботанічному саду імені М.М. Гришка НАН України голова РБСДУ, чл.-кор. НАН України, директор Національного ботанічного саду імені М.М. Гришка НАН України, д.б.н., проф. Наталія Василівна Заїменко, яка наголосила на важливості зібрання та обговорення у професійному колі проблем озеленення міст. З привітальним словом виступив директор департаменту екомережі та природно-заповідного фонду Міністерства екології та природних ресурсів України Віктор Васильович Клід. Він наголосив, що чисте довкілля є основою здоров'я людей, від якого залежить комфорт і тривалість життя, особливо у містах. У розвинених країнах озеленення є одним із пріоритетних напрямів розвитку міст. З привітанням від НАН України та побажанням плідної роботи виступив чл.-кор. НАН України, директор Інституту ботаніки імені М.Г. Холодного, д.б.н., проф. Сергій Леонідович Мосякін. Він відзначив велику роль ботанічних садів і дендропарків у розвитку ботанічної науки. Голова засідання — заступник директора НБС імені М.М. Гришка НАН України Микола Іванович Шумик запросив до вітального слова також співорганізаторів: Івана Семеновича Косенка — д.б.н., заступника голови РБСДУ, чл.-кор. НАН України, директора Національного дендрологічного парку «Софіївка», Олексія Олексійовича Ільєнка — директора Державного дендрологічного парку «Тростянець» та в.о. директора Державного дендрологічного парку «Олександрія» Наталію Сергіївну Бойко.

Учасники конференції відвідали з екскурсіями Національний дендрологічний парк «Софіївка» НАН України та Державний дендрологічний парк «Олександрія» НАН України.

Тези доповідей опубліковано у збірнику «X Міжнародна наукова конференція «Ландшафтна архітектура в ботанічних садах і дендропарках»: матеріали конференції, 12—15 червня

2018 року. — Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2018. — 472 с.».

Учасники конференції наголосили, що необхідно звернути увагу місцевих адміністрацій на негативні тенденції в міському озелененні: масштабні інвазії адвентивних рослин (*Acer negundo* L., *Robinia pseudoacacia* L., *Ailanthus altissima* (Mill.) Swingle та ін.), надмірне захоплення формами і сортами декоративних рослин, які зменшують екологічну ефективність та середовищеві функції міських зелених насаджень, збільшують витрати на їх створення і догляд, що суперечить концепції сталого розвитку. Місцевим держадміністраціям запропоновано ширше залучати ботанічні сади та дендропарки, їх фахівців до розробки програм озеленення міст, створення зелених насаджень та моніторингу їх стану. Використовувати досвід провідних спеціалістів у галузі ландшафтного будівництва та інтродукції рослин для підбору асортименту для міських зелених насаджень.

Звернутися до тендерних органів України з пропозицією включати у склад тендерних комісій провідних спеціалістів у відповідних галузях. Рекомендувати обов'язкове підтвердження кваліфікації спеціалістів, котрі претендують на виконання проектів, у тих галузях, щодо яких відбувається тендер.

Підкреслено, що перспективними напрямками роботи ботанічних садів і дендропарків з ландшафтного будівництва є розробки та оригінальні дослідження щодо створення етноботанічних експозицій, екологічних принципів формування антропогенно-трансформованих ландшафтів, реконструкції ботанічних експозицій при збереженні природної та культурної спадщини, шляхів відновлення, збагачення і збереження ландшафтів у ботанічних садах та дендропарках — унікальних штучно створених екосистемах, сучасних напрямів використання інтродукованих рослин у ландшафтному будівництві, збереження і відновлення історичних об'єктів ландшафтно-архітектури, інноваційних рішень щодо озеленення в міському історичному середовищі, історії ботанічних досліджень, видатних осо-

бистостей ботанічної науки і садово-паркового мистецтва, стану меморіальних та вікових дерев, їх догляду, ботанічних садів і дендропарків як центрів туризму та екологічної освіти.

Учасники відзначили високий рівень організації роботи конференції та наукових доповідей.

Заслухавши та обговоривши доповіді, учасники конференції прийняли таку резолюцію:

1. X Міжнародну наукову конференцію «Ландшафтна архітектура в ботанічних садах і дендропарках» вважати актуальною, такою, яка має важливе практичне значення. Її проведено на високому науковому рівні.

2. Рекомендувати всім профільним установам і організаціям продовжити наукову та науково-методичну роботу з розробки принципів і методів формування ландшафтних експозицій, сучасних напрямів використання інтродукованих рослин у ландшафтному будівництві, дослідження стійкості автохтонних та інтродукованих рослин, способів збереження і відновлення біорізноманіття в ботанічних садах та дендропарках, природної і культурної спадщини в умовах міста.

3. Відзначити, що Національний ботанічний сад імені М.М. Гришка НАН України, Національний дендрологічний парк «Софіївка» НАН України, Державний дендрологічний парк «Олександрія» НАН України, Державний дендрологічний парк «Тростянець» НАН України є важливими історичними об'єктами ландшафтно-архітектури, осередками культивованої та природної флори і можуть використовуватися як база для проведення навчальної, науково-дослідницької, еколого-просвітницької та соціальної роботи навчального закладу.

4. Зазначено необхідність окреслення стратегій розвитку ботанічних садів і дендропарків на майбутнє, а також збереження та відновлення важливих ландшафтних об'єктів.

5. Наголошено на особливій ролі старовинних парків як осередків інтродукції і важливість їх дослідження для реконструкції та відновлення.

6. Звернути увагу науковців та практиків на добір рослин, стійких до культивування.

7. Схвалити позитивний досвід проведення науково-практичної конференції з відзначенням постатей у ботанічній науці.

8. XI міжнародну наукову конференцію на тему «Ландшафтна архітектура в ботанічних садах і дендропарках» провести в Єреванському ботанічному саду (Вірменія).

19—21 вересня відбулася міжнародна наукова конференція на тему «Збереження різноманіття рослинного світу у ботсадах та дендропарках: традиції, сучасність, перспективи». Організаторами конференції були Відділення загальної біології НАН України, РБСДУ, Державний дендрологічний парк «Олександрія» НАН України та Білоцерківський національний аграрний університет.

У рамках конференції відбулося чергове засідання РБСДУ, присвячене 230-річчю дендропарку «Олександрія». З ювілеєм колектив дендропарку «Олександрія» привітали мер м. Біла Церква Геннадій Анатолійович Дикий та депутати міськради. Теплі слова прозвучали від народного депутата Верховної Ради України Олександра Олександровича Марченка та депутата міськради Андрія Петровича Короля, Голови РБСДУ, директора НБС імені М.М. Гришка НАН України Наталії Василівни Заїменко, директора Національного дендропарку «Софіївка» Івана Семеновича Косенка, директора Сирецького дендрологічного парку Світлани Анатоліївни Глухової, директора Ботанічного саду Хмельницького національного університету Людмили Павлівни Казімірової та інших. Учений секретар Відділення загальної біології Сергій Миколайович Приваліхін привітав колектив дендропарку від імені Президії НАН України. Грамотами і нагородами від міської влади та НАН України за збереження, розвиток і успішне функціонування установи були нагороджені співробітники дендропарку «Олександрія».

У роботі конференції (очно і заочно) взяла участь 158 вчених з 5 країн: з України — 131, з Республіки Білорусь — 4, з Республіки Казахстан — 4, з Республіки Молдова — 1, з Росій-

ської Федерації — 12. Усні доповіді та публікації представили співробітники із 46 ботанічних садів, дендропарків, вищих навчальних закладів, науково-дослідних станцій та інших наукових організацій, установ та громадських об'єднань.

У рамках конференції відбулися пленарна сесія та робота тематичних секцій «Сучасні напрями та методи досліджень у галузі інтродукції», «Збереження біорізноманіття в умовах зміни клімату та загрози біоінвазій. Захист рослин. Моніторинг та оцінка стану біоти у ботанічних установах», «Раритетні рослини в умовах *in situ* та *ex situ*», «Реставрація, реконструкція та розвиток ботсадів і дендропарків. Тематичні експозиції», «Екологічні аспекти взаємодії природи і суспільства». Всього було заслухано 33 доповіді.

Учасники ознайомилися з історією створення парку, експозиціями паркового музею та рослинними колекціями дендропарку «Олександрія», одного із найстаріших дендропарків України.

Учасники конференції висадили на території дендропарку три пам'ятних дерева сосни Веймутової на честь 230-річчя дендропарку «Олександрія» та дерево ліщини ведмежої в пам'ять про Сергія Івановича Галкіна (дарунок від колективу Національного дендрологічного парку «Софіївка» НАН України).

Тези опубліковано у збірнику «Збереження різноманіття рослинного світу у ботсадах та дендропарках: традиції, сучасність, перспективи»: Матеріали міжнародної наукової конференції до 230-річчя дендропарку «Олександрія» НАН України, 19—20 вересня 2018 р. — Біла Церква: ТОВ «Білоцерківдрук», 2018. — 436 с.». Роботу конференції висвітлювали місцеві засоби масової інформації.

Учасники конференції та сесії після виступу доповідачів та обговорення прийняли таку резолюцію:

1. Міжнародну конференцію «Збереження різноманіття рослинного світу в ботсадах та дендропарках: традиції, сучасність, перспективи» визнати актуальною, а доповіді та обговорення такими, які мають важливе наукове і практичне значення.

2. Рекомендувати всім профільним установам продовжити наукову та науково-прикладну роботу з розробки напрямів і методів досліджень у галузі інтродукції, збереження біорізноманіття в умовах зміни клімату та загрози біоінвазій, захисту рослин, моніторингу стану біоти у ботанічних установах, реставрації, реконструкції та розвитку ботанічних садів і дендропарків.

3. Продовжити роботи у ботанічних садах і дендропарках зі створення колекцій раритетних видів рослин з подальшим їх вивченням в умовах *in situ* та *ex situ*.

4. Відзначити, що старовинні дендропарки та ботанічні сади є об'єктами ландшафтної архітектури, осередками культивованої та природної флори, і можуть використовуватися як база для проведення навчальної, науково-дослідницької та еколого-просвітницької роботи.

5. Підкреслити особливу роль старовинних парків як осередків інтродукції та важливості їх дослідження з метою подальшої реконструкції та відновлення.

6. Звернути увагу науковців на добір рослин, стійких до культивування в умовах зміни клімату.

7. Рекомендувати провідним ботанічним установам за результатами інтродукційної роботи з декоративними та плодовими рослинами переглянути ановані списки видів і сортів, рекомендованих для озеленення та сільського господарства.

8. Відзначити участь міської влади у вирішенні проблем дендропарку та подякувати депутатам та особисто меру Г.А. Дикому за підтримку і сприяння у розвитку дендропарку «Олександрія», яка є не лише дендрологічним парком і науковою установою, а й цінним історико-культурним об'єктом м. Біла Церква.

4 жовтня на базі Хорольського агропромислового коледжу Полтавської державної аграрної академії відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція з нагоди п'ятиріччя від дня створення Хорольського ботанічного саду на тему «Теоретичні та прикладні аспекти вивчення, збереження і збагачення фіторізноманіття у науково-дослідних установах і на-

вчальних закладах України». У роботі конференції взяли участь керівники району та міста, науковці з Києва, Полтави, Дніпра, Кременця, завідувачі природничих кафедр університетів та аграрної академії, представники ботанічних садів та дендропарків України.

Виконуючий обов'язки директора Хорольського ботанічного саду, к.б.н., старший науковий співробітник Володимир Васильович Красовський ознайомив учасників конференції з історією створення Ботанічного саду, науковими доробками співробітників та подякував усім, хто допомагав і допомагає створювати наукову установу, підтримує її сьогодні. Слова подяки прозвучали також керівникам районної та міської влади, яка всіляко допомагає Хорольському ботанічному саду. За вагомий внесок у розбудову та збереження об'єктів природо-заповідного фонду України та з нагоди 5-річчя Хорольського ботанічного саду група учасників конференції була відзначена грамотами голови РБСДУ, районної і міської державної адміністрації.

Після пленарного засідання учасники конференції здійснили екскурсію по території Ботанічного саду і взяли участь у посадці саджанців дуба черепитчастого та д. Гартвіса на честь 5-річчя офіційного відкриття Хорольського ботанічного саду. В. Красовський розповів про багатолітні дуби, які є окрасою Ботанічного саду, а також презентував наукову зону установи, де закладено сад субтропічних плодівих культур. Конференція пройшла в дружній, теплій атмосфері та залишила у гостей приємні враження.

9–11 жовтня у Національному ботанічному саду імені М.М. Гришка НАН України було проведено міжнародну науково-практичну конференцію на тему «Фундаментальні та прикладні аспекти інтродукції рослин у реаліях євроінтеграції», присвячену 100-річчю НАН України.

Організаторами конференції були РБСДУ і Національний ботанічний сад імені М.М. Гришка НАН України.

Конференцію відкрила голова РБСДУ, директор НБС імені М.М. Гришка НАН України Наталія Василівна Заїменко. З пленарними

доповідями виступили заступник директора з наукової роботи Національного дендропарку «Софіївка» Володимир Миколайович Грабовий, завідувач відділу акліматизації плодкових рослин НБС імені М.М. Гришка НАН України Світлана Валентинівна Клименко, завідувач відділу природної флори НБС імені М.М. Гришка НАН України Віктор Іванович Мельник, заступник директора з наукової роботи (інноваційний розвиток) Джамал Бахлулович Рахметов, заступник директора з наукової роботи Микола Борисович Гапоненко, завідувач відділу тропічних і субтропічних рослин Людмила Іванівна Буюн, п.н.с. відділу ландшафтного будівництва НБС імені М.М. Гришка НАН України Петро Євгенович Булах та с.н.с. відділу ландшафтного будівництва НБС імені М.М. Гришка НАН України Наталія Валеріївна Чувікіна.

У роботі конференції (очно і заочно) взяли участь 173 учених із 4 країн (України, Республіки Словаччина, Республіки Молдова та Азербайджану).

Усні доповіді та публікації представили учасники із 38 ботанічних садів, дендропарків, науково-дослідних установ, вищих навчальних закладів та інших наукових організацій. У рамках конференції відбулася пленарна сесія та робота тематичних секцій «Фундаментальні та прикладні засади інтродукції, збереження і використання рослинного різноманіття», «Інноваційні підходи до розвитку методологічних основ інтродукції рослин та ведення колекційних фондів у ботанічних садах і дендропарках», «Селекційно-біотехнологічні та фізіолого-біохімічні механізми оптимізації інтродукційного процесу за змін кліматичних умов», «Інформаційно-ресурсні основи структурно-функціональної організації біогеоценозів на аут- та синекологічних засадах». Усього було заслухано близько 20 доповідей.

Учасники конференції ознайомилися з колекціями та експозиційно-демонстраційними ділянками НБС імені М.М. Гришка.

Збірник матеріалів доповідей учасників конференції «Фундаментальні та прикладні аспек-

ти інтродукції рослин у реаліях євроінтеграції: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 100-річчю Національної академії наук України» було видано до початку конференції.

У рамках конференції відбулося засідання РБСДУ, присвячене 100-річчю НАН України. З доповіддю про результати роботи виступили голова РБСДУ, директор НБС ім. М.М. Гришка НАН України Наталія Василівна Заїменко та учений секретар РБСДУ Алла Миколаївна Гнатюк. Було підбито підсумки роботи РБСДУ в поточному році, окреслено перспективи розвитку та проблеми ботанічних садів і дендропарків України.

Учасники конференції після виступу доповідачів та обговорень прийняли таку резолюцію:

1. Міжнародну конференцію «Фундаментальні та прикладні аспекти інтродукції рослин у реаліях євроінтеграції» визнати актуальною, а доповіді та обговорення такими, які мають важливе фундаментальне і прикладне значення.

2. Рекомендувати всім профільним установам продовжити наукову та науково-практичну роботу з розробки фундаментальних і прикладних засад інтродукції, збереження та використання рослинного різноманіття, інноваційних підходів до розвитку методологічних основ інтродукції рослин і ведення колекційних фондів у ботанічних садах та дендропарках, селекційно-біотехнологічних і фізіолого-біохімічних механізмів оптимізації інтродукційного процесу за змін кліматичних умов, інформаційно-ресурсних основ структурно-функціональної організації біогеоценозів на аут- і синекологічних засадах.

3. Розробити єдині критерії інвентаризації колекційних та експозиційних фондів ботанічних установ. Запропонувати проведення інвентаризації ботанічних колекцій та опрацювати питання щодо підготовки каталогу рослин ботанічних садів і дендропарків України.

4. Розробити уніфіковану методику вартісної оцінки колекційних та експозиційних фондів ботанічних установ.

5. Звернутися до урядових структур з проханням щодо унеможливлення відключення опалення ботанічним садам та дендропаркам, в яких функціонують оранжерейні комплекси.

6. Продовжити роботу з питання щодо встановлення охоронних зон навколо об'єктів природно-заповідного фонду — ботанічних садів та дендропарків України з метою їх захисту від знищення та забудови територій.

7. Продовжити роботу з вирішення питань про поновлення наукових посад у ботанічних садах вищих навчальних закладів.

18—19 жовтня у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя на природничо-географічному факультеті відбулася III Міжнародна науково-практична конференція на тему «Сучасні проблеми природничих наук: теорія, практика, освітні новації», присвячена 85-річчю природничо-географічного факультету та 90-річчю агробіостанції Ніжинського державного університету. Кількість статей (145) та учасників конференції (близько 400) свідчить про важливість і значущість цієї події.

Проведено дискусії, присвячені актуальним питанням окремих галузей природничих наук. На пленарному засіданні після вступного та вітальних слів були прослухані доповіді щодо тенденцій, досягнень, викликів та пріоритетів у сталому розвитку довкілля міст України, сучасних проблем і перспектив соціально-економічного розвитку м. Ніжин, а також доповідь, присвячену 90-річчю агробіостанції Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Доповіді викликали великий інтерес в учасників конференції та були обговорені під час пленарного засідання. Цікавими виявились і секційні засідання. Крім того, у рамках конференції відбулися засідання двох «круглих» столів. Один із них був присвячений 90-річчю навчально-дослідної агробіостанції («Сучасні перспективи інтродукції та реінтродукції рослин у ботанічних садах півночі України»). З доповіддю, присвяченою сучасним проблемам і тенденціям розвитку дендропарків виступив директор дендропарку «Тростянець» Олексій Олексійович Ільєнко. Було висвітлено історію становлення та су-

часний стан агробіостанції Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (доповідач — С.В. Пасічник).

Проведення конференцій, присвячених сучасним проблемам природничих наук, має бути приурочене не лише до ювілейних дат. Активні дискусії у кулуарах між науковцями свідчать про необхідність проведення таких заходів.

Тези доповідей опубліковано в збірнику «III Міжнародна науково-практична конференція “Сучасні проблеми природничих наук: теорія, практика, освітні новації” (до 85-річчя природничо-географічного факультету): Матеріали доповідей. За заг. ред. Г.Г. Сенченко. — Ніжин, НДУ імені Миколи Гоголя, 2018. — 476 с.».

Учасники конференції мали змогу ознайомитися із музеями Ніжинського державного університету: старовинної книги, Миколи Гоголя та картинною галереєю.

24—26 жовтня відбулася сесія РБСДУ і конференція на тему «Проблеми збереження та збагачення рослинного різноманіття в ботанічних садах і дендропарках», присвячена 95-м роковинам видатного вченого, ботаніка, засновника української школи дендрологів, дійсного члена Міжнародного дендрологічного товариства у Великій Британії, д. б. н., проф. Миколи Арсеновича Кохна (28.11.1923—03.11.2007) та 100-річчю заснування НАН України. Вона відбулась у Національному дендрологічному парку «Софіївка» НАН України. Конференцію відкрив директор дендропарку «Софіївка» заступник голови РБСДУ, чл.-кор. НАН України, д. б. н., проф. Іван Семенович Косенко. Він розповів про життєвий і творчий шлях М. А. Кохна, його наукові праці та роботи його учнів. У своїй доповіді д. с.-г. наук, проф. Джамал Бахлулович Рахметов розповів про значний внесок в інтродукцію та селекцію рослин українських учених та наголосив на важливості втілення і розвитку їх ідей.

Робота тематичних секцій відбулась за такими напрямками: роль українських учених у розвитку теорії інтродукції та акліматизації рослин, дендрофлора ботанічних садів і парків, шляхи її збереження та збагачення, сучасні

напрями збереження рідкісних і зникаючих рослин *in situ* та *ex situ*, ландшафтна архітектура та фітодизайн, біотехнологія рослин. У доповідях були висвітлені актуальні проблеми та перспективи розвитку дендрології, аспекти догляду і секрети вирощування рослин, наголошено на важливості рослин для комфортного довкілля.

Матеріали конференції опубліковано у збірнику «Проблеми збереження та збагачення рослинного різноманіття в ботанічних садах і дендропарках: Матеріали всеукраїнської наукової конференції. — Умань: Сочінський М.М., 2018. — 220 с.».

Учасники конференції здійснили екскурсію по території дендропарку та відкрили пам'ятний знак професору М.А. Кохну на колекційній ділянці «Сад кленів».

У рамках конференції і сесії РБСДУ було прийнято таку резолюцію:

1. Конференцію «Проблеми збереження та збагачення рослинного різноманіття в ботанічних садах і дендропарках» визнати актуальною, а доповіді та обговорення такими, які мають важливе фундаментальне і прикладне значення.

2. Розпочати підготовку видання «Внесок українських вчених у розвиток інтродукції, акліматизації та селекції рослин», у якому висвітлити життєвий шлях і досягнення видатних учених України.

3. Установам РБСДУ створити ініціативну групу щодо заснування «Українського дендрологічного товариства імені проф. М.А. Кохна».

4. Установам РБСДУ здійснювати моніторинг та приділяти увагу змінам у законодавстві України, які стосуються стабільної та успішної діяльності ботанічних садів і дендропарків, щоб спільними зусиллями забезпечити збереження та функціонування установ.

5. Акцентувати увагу на питанні про перегляд дискримінаційної поправки до податкового кодексу, яка стосується податку на землю для національних дендрологічних парків.

Поточного року згідно з положенням було проведено конкурс на здобуття премії імені академіка М.М. Гришка серед науковців НАН України, кошти на яку було люб'язно надано засновником премії — онуком академіка М.М. Гришка Миколою Юрійовичем Гришком. На бюро РБСДУ було розглянуто роботи, подані на конкурс та затверджено рішення комісії з розгляду поданих робіт. Згідно з цим рішенням лауреатом премії стала Ірина Леонідівна Дениско (Національний дендрологічний парк «Софіївка» НАН України) за роботи з інтродукції, результати яких викладено у 78 публікаціях і монографії «Троянди патіо. Біолого-екологічні особливості, інтродукція, перспективи використання у Правобережному Лісостепу України».

Рада ботанічних садів та дендропарків України висловлює особливу подяку адміністраціям ботанічного саду ДП «Запорізький міський ботанічний сад» Запорізької міської ради Запорізької області, Національного ботанічного саду імені М.М. Гришка НАН України, Національного дендрологічного парку «Софіївка» НАН України, Державного дендрологічного парку «Олександрія» НАН України, Хорольського ботанічного саду та агробіостанції Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя за організацію конференцій та сесій РБСДУ на високому рівні.

Голова Ради ботанічних садів
та дендропарків України,
чл.-кор. НАН України, д-р біол. наук, проф.
Н.В. ЗАЙМЕНКО
Учений секретар РБСДУ, канд. біол. наук
А.М. ГНАТЮК